

TAVASZI METSZÉS
a kiskertben
(gyümölcsstermők fás metszése)

Magyar Lajos

A metszés célja, feladata:

- koronaforma kialakítása,
- koronaforma térbeni megtartása (magasság, szélesség),
- hajtásnövekedés, terméshozás harmóniájának fenntartása,
- évjáráthoz igazított optimális rügyterhelés beállítása.

**Fiatal fák
alakító metszése**

**Termőkorú
fák fenntartó
metszése**

Alakító metszés:

ültetéstől a termőre fordulásig alkalmazott metszési módszerek.

(A koronakialakítás során egyéb beavatkozások is szükségesek: pl. lekötözés v. lesúlyozás, leívelés, pincírozás stb.)

Célja: a koronaszerkezet kialakítása és a mielőbbi termőre fordítás.

Termőkori (fenntartó) metszés:

termőre fordult gyümölcsstermő növényeken alkalmazott metszési módszer.

Célja: a termőegyensúly és a koronaforma megtartása.

Ifjító metszés:

Célja: idős, de egészséges, termőrészekkel túlrakódott v. felkopaszodott fák megújítása, mértbeli visszavétele

A metszési módszerek rövid jellemzése (miért és hogyan)

Nevelő v. koronakialakító metszés:

A fa koronájának nyitottnak és lazának kell lennie, hogy a levegő és a fény elég utat találjon a belső ágakhoz is. A vezérágak megnőtt részeit mintegy egyharmadával kell visszavágni.

Termőkori v. fenntartó metszés:

Csak azokat a hajtásokat távolítsuk el, amelyek a fény bejutását gátolják, ezzel a fakoronát hosszabb távon is lazán tarthatjuk. Időnként lefelé is növeszthetünk ágakat.

Fiatalító metszés v. megifjítás:

A koronát egyharmadára, felére metsszük vissza. Az idősebb fák már csökkentik a hajtások növesztését, a fiatalító metszéssel a fa újra hajtani kezd, a korona újra felépül.

A metszés időpontjai:

- 1.) A nyugalmi időszakban végzett = a fás metszés
- 2.) A vegetációs időszakban alkalmazott = a zöldmetszés (hajtásválogatás, nyári metszés)

Fás metszés

(a nyugalmi időszakban, tél végén, -5 C° feletti hőmérsékleten):

- almástermésűeknél: rügyfakadásig
(ha a fa minden részét metsszük)
- csonthéjasoknál (főként a kajszis és az őszibarack esetén):
elsősorban növény-egészségügyi okokból
kedvezőbb a késői (március-április) un.
(piros)bimbós állapotban való metszés

Pirosbimbós kajsz (balra) és őszibarack (jobbra) vessző

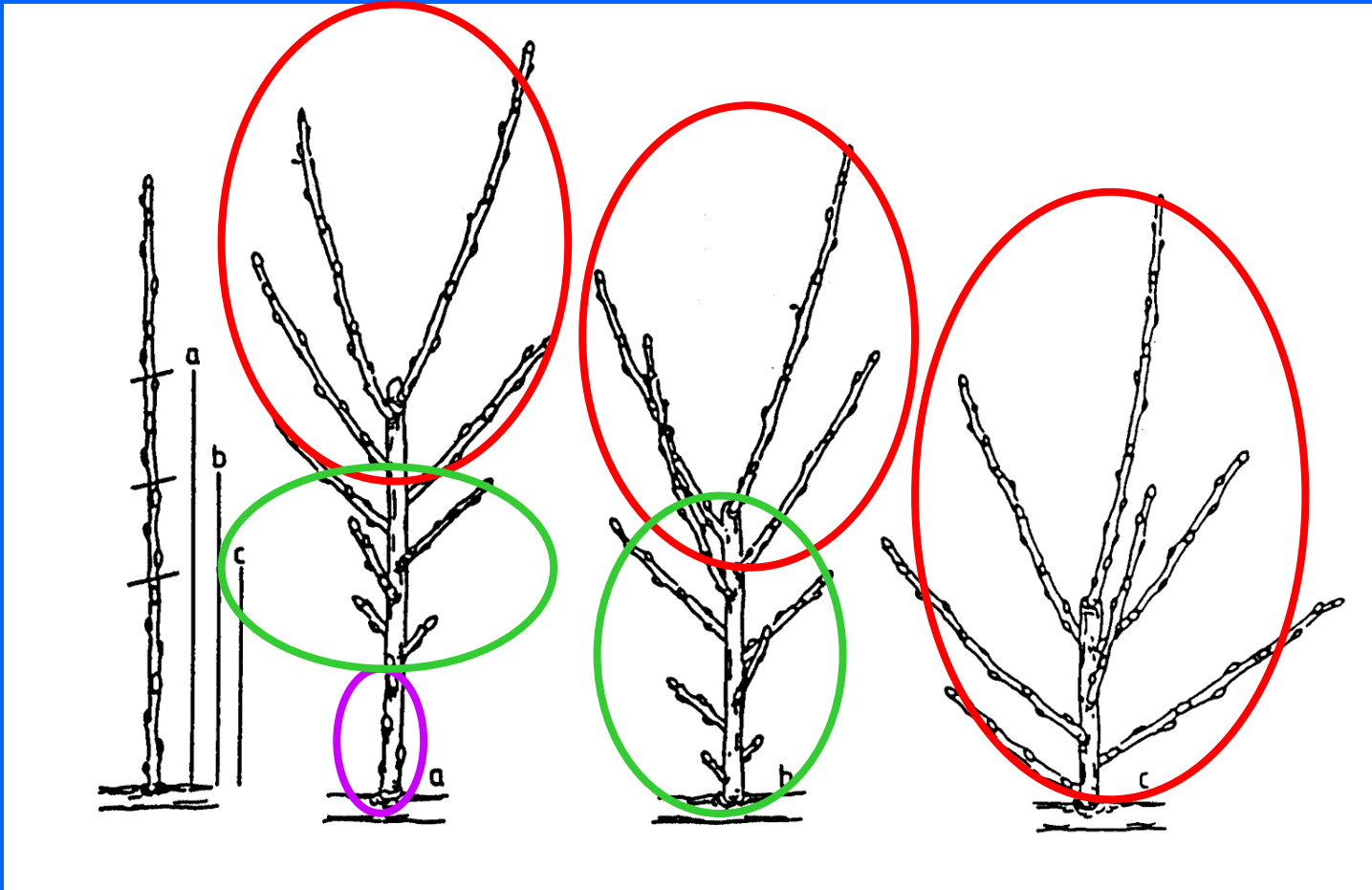

A metszés ill. ifjítás eszközei

Metszéssel kapcsolatos alapfogalmak

Visszametszés: valamely koronarész (leggyakrabban vessző) egy részének eltávolítása. Célja a kihajtás serkentése. Főleg a koronaalakítás időszakában alkalmazzuk. (Ifjítás.)

a) gyenge metszés
(hosszúra metszés)

b) közép erős metszés
(középhosszúra metszés)

c) erős metszés
(rövidre metszés)

Álsudarazás:

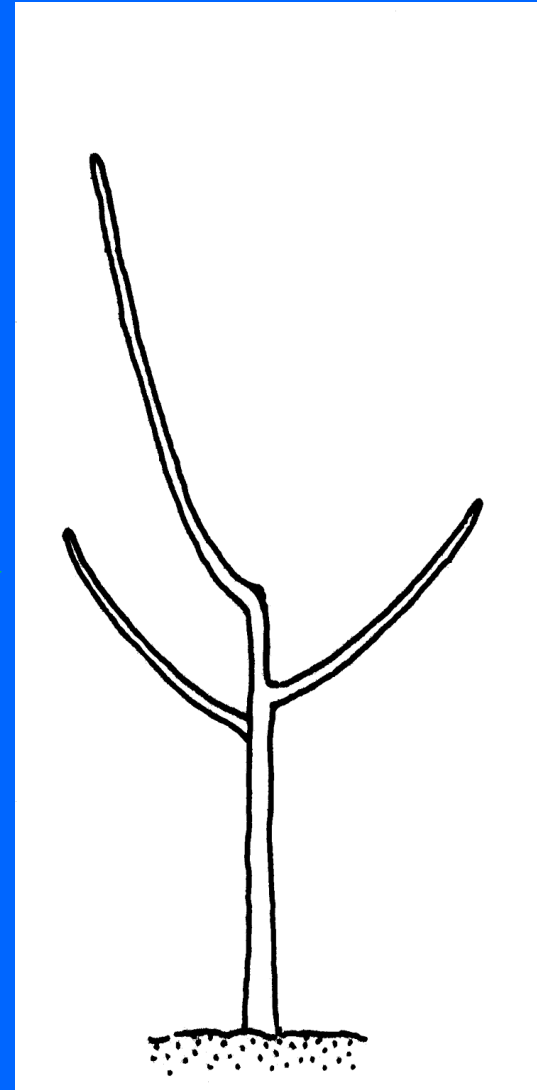
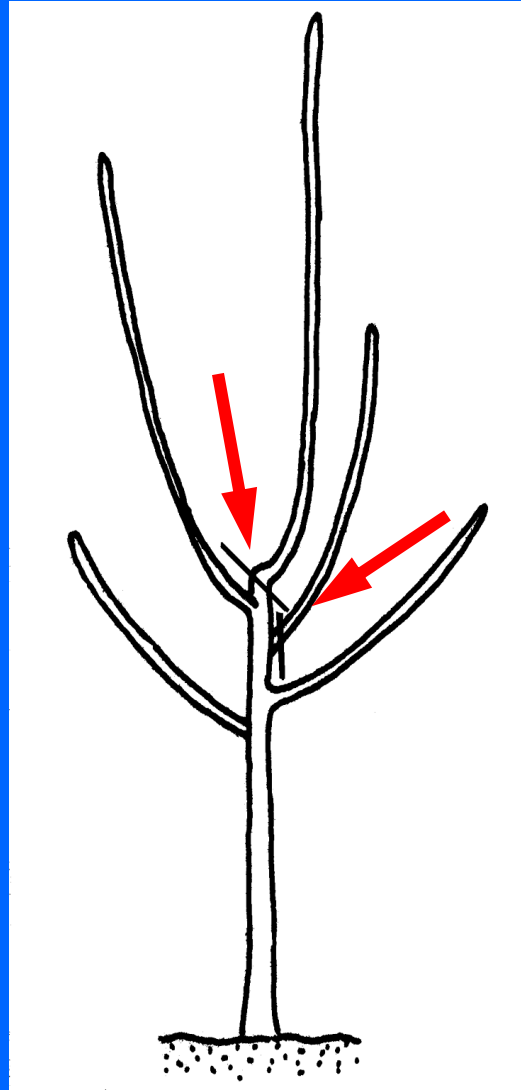
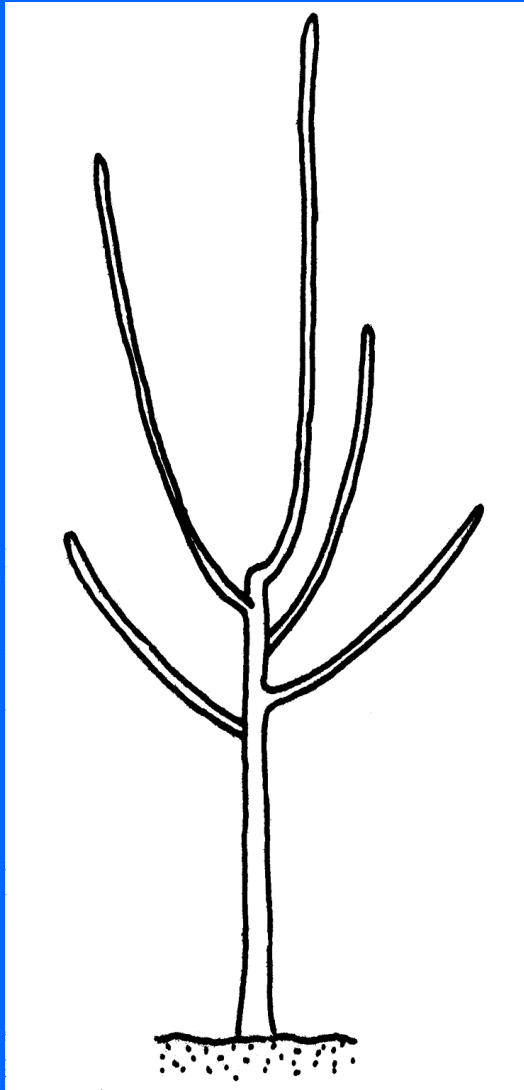
a fa sudárvevesszejét eltávolítjuk, és az alatta lévő valamelyik konkurens vesszőből neveljük ki az új sudarat. Tulajdonképpen sudár visszametszés konkurens vesszőre, vagy (júniusban) hajtásra.

Célja: a sudár felkopaszodásának gátlása. Álsudárnak csak olyan vesszőt, hajtást szabad meghagyni, amelyik meredeken tör felfelé (legalább 70°).

Alkalmazás: orsó koronaformán központi tengely kinevelésére. Egyébként pedig a túl erős növekedés visszafogására használják (zöldmetszés).

Laposan növő álsudár = katlanozás (őszibaracknál)!

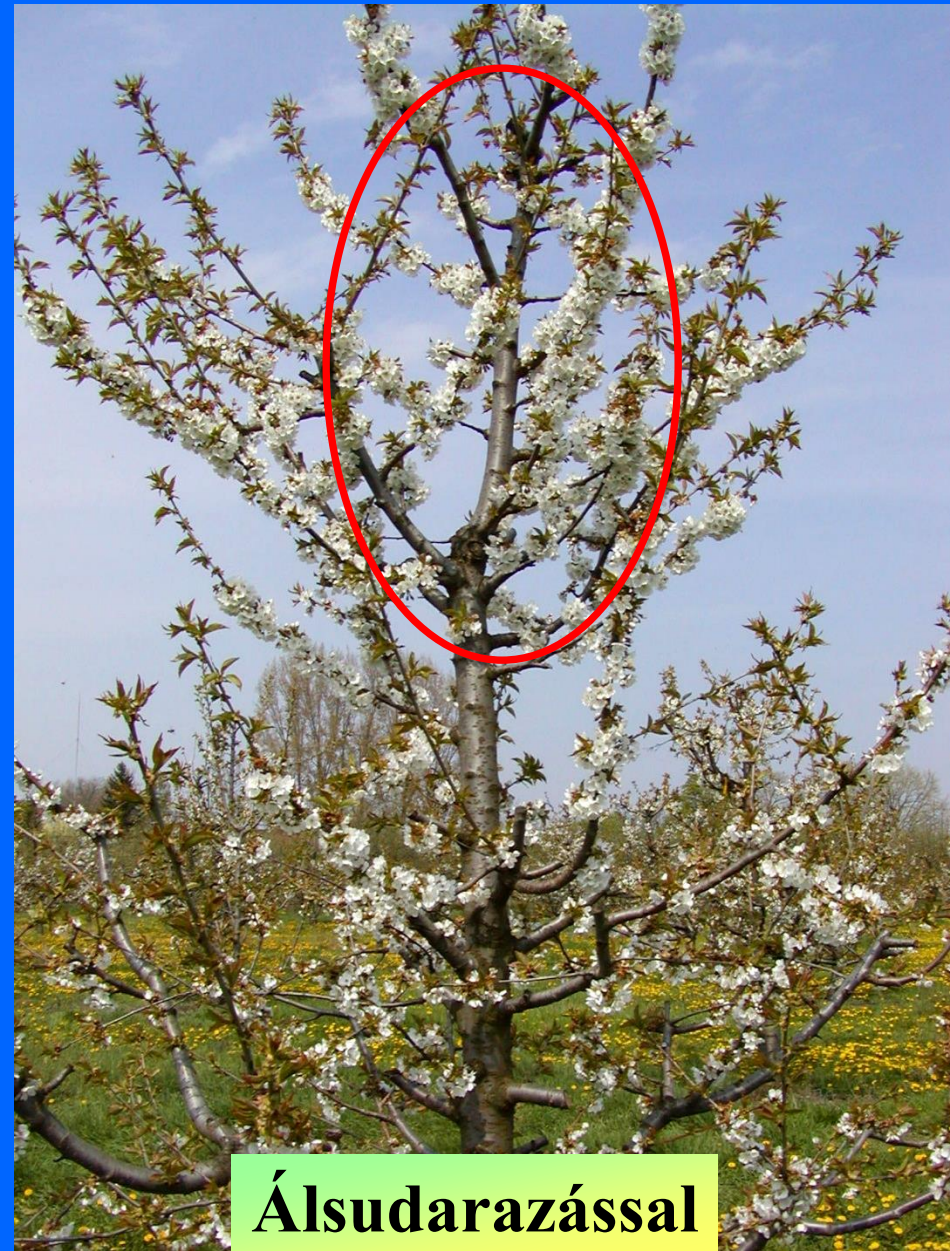
Álsudarazás

Az álsudarazás hatása

Álsudarazás nélkül

Álsudarazással

Vessző hibás (csonkos) metszésének hatása

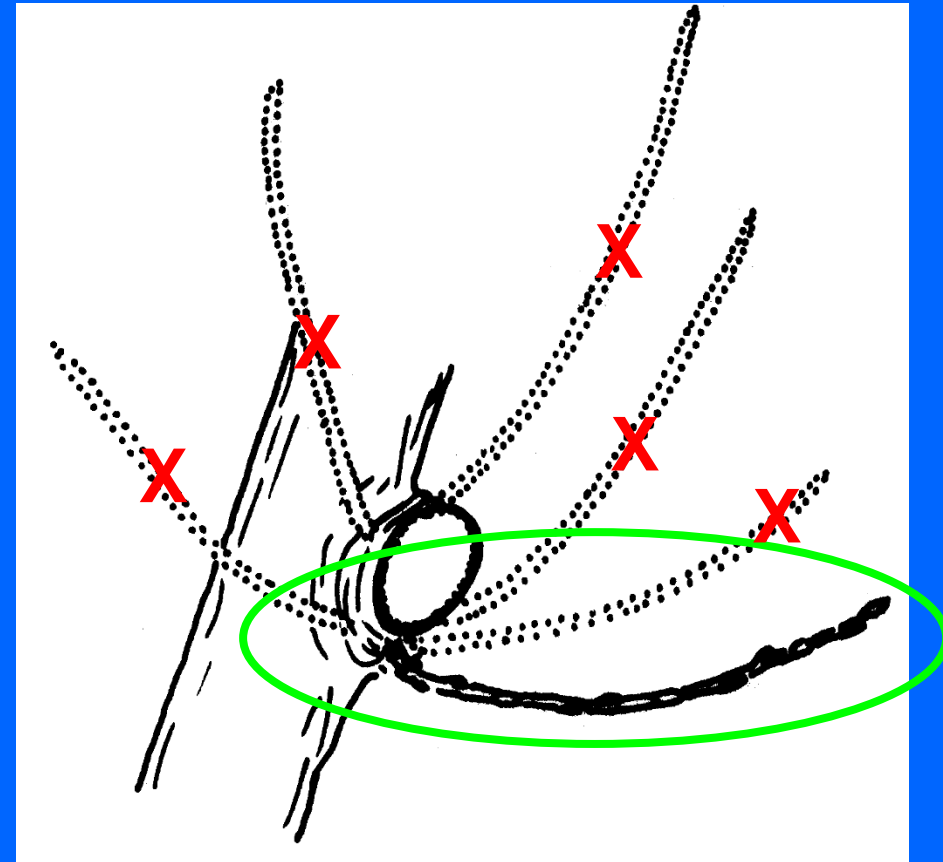
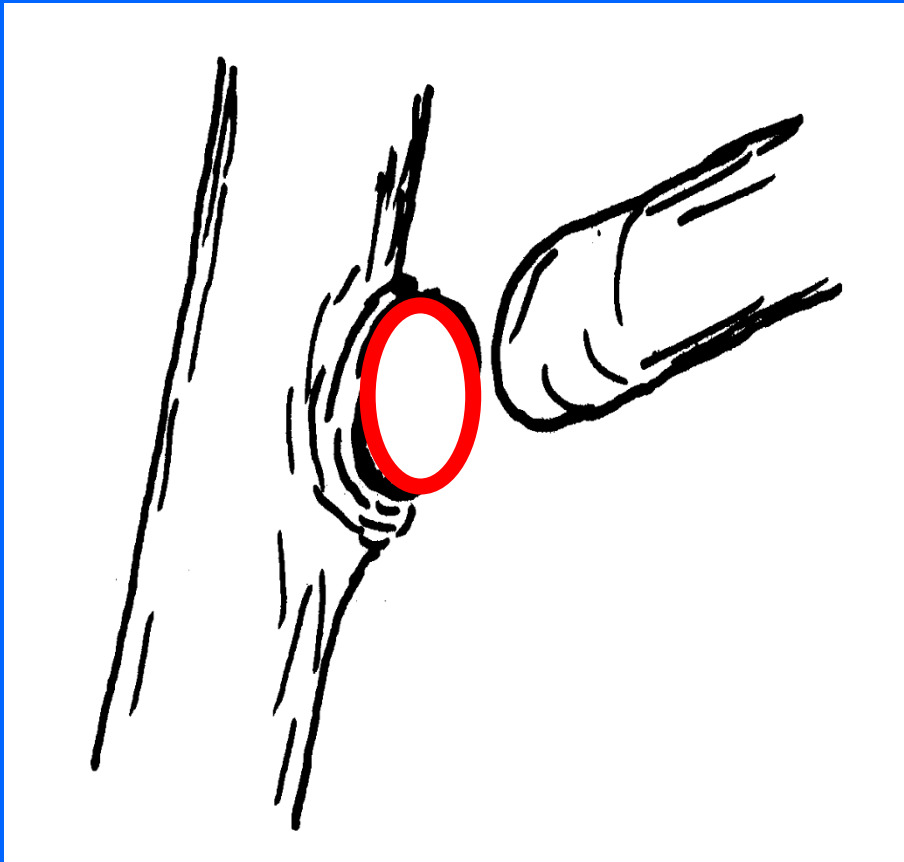
Visszametszés hatása

Visszametszés utáni álsudarazás

Gyűrűre metszés: valamilyen koronarész 1-1,5 cm-es csonkra történő visszametszése.

Célja: a felkopaszodás gátlása új termőrészek kinevelésével.

**Hibás ággyűrűs
metszés (lehasadás,
sebkezelés hiánya)**

Ággyűrűs metszés

**Jól beforrott ággyűrűs
metszés helye**

**Palástra metszés: alig van
megújulás**

**Ággyűrűre
metszés: a
tövi rész
rejtett
rügyeiből új
hajtások**

Csonkos metszés
(elsősorban cseresznye és
meggy vázág eltávolítás
vagy termőgally ifjítás
esetén, a csonk
eltávolítása csak akkor
szükséges, ha az
visszaszáradt)

Ritkító metszés:

Valamely koronarész tőből való eltávolítása.

Célja: a korona jobb megvilágítottsága, ezáltal a termőrész képződés elősegítése.

A kihajtásra gyakorolt hatása gyengébb, mint a visszametszésé

Ifjítás:

Valamely koronarész eltávolítása a megmaradó részek felújulása végett:

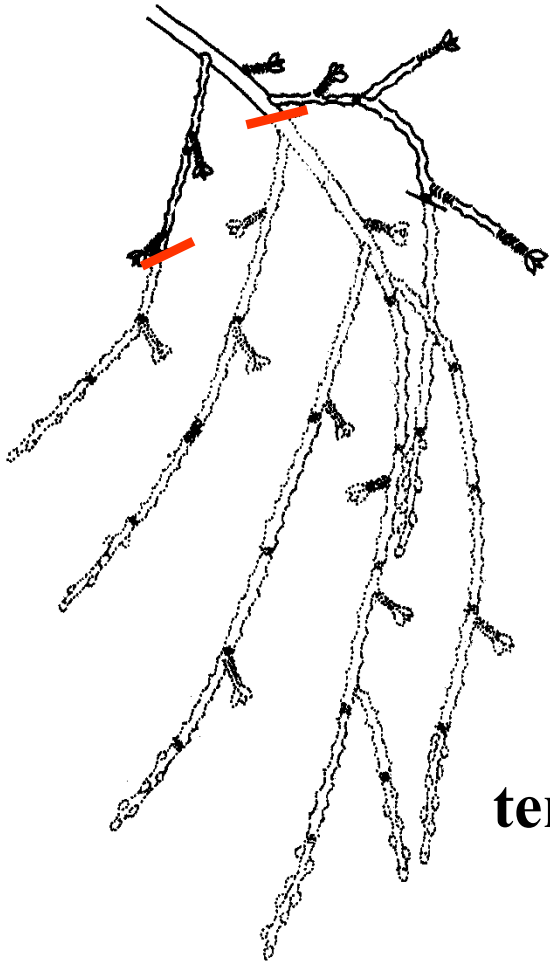
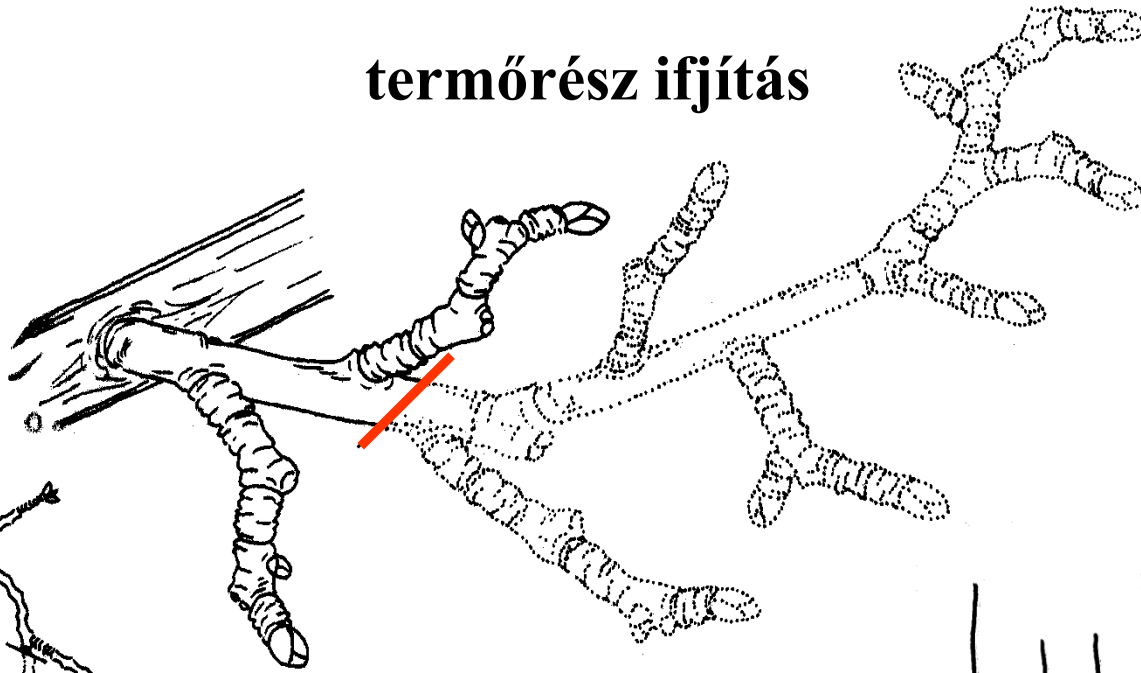
- termőrész ifjítás,**
- termőgally ifjítás,**
- teljes ifjítás**

Ritkító metszés.

Valamely koronarész tőből való eltávolítása. Célja a korona jobb megvilágítotttsága, ezáltal a termőrész képződés elősegítése. A kihajtásra gyakorolt hatása gyengébb, mint a visszametszésé.

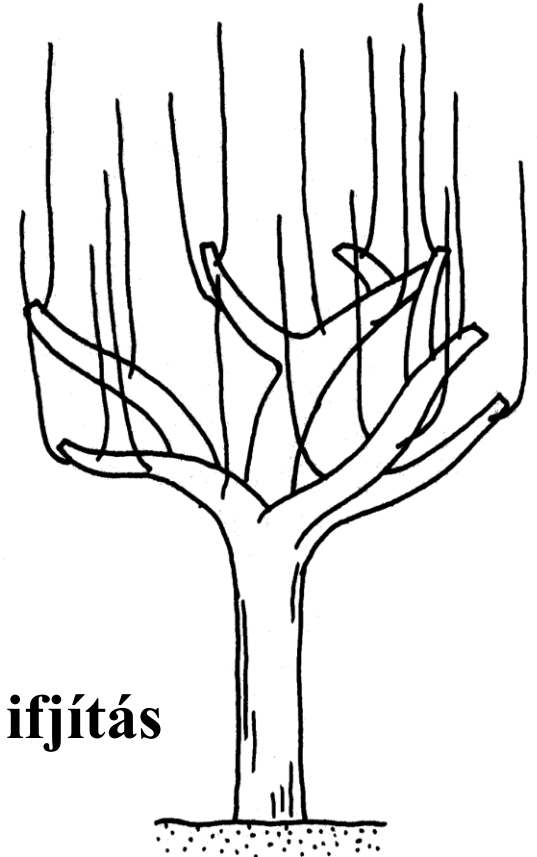
termőrész ifjítás

termőgally ifjítás

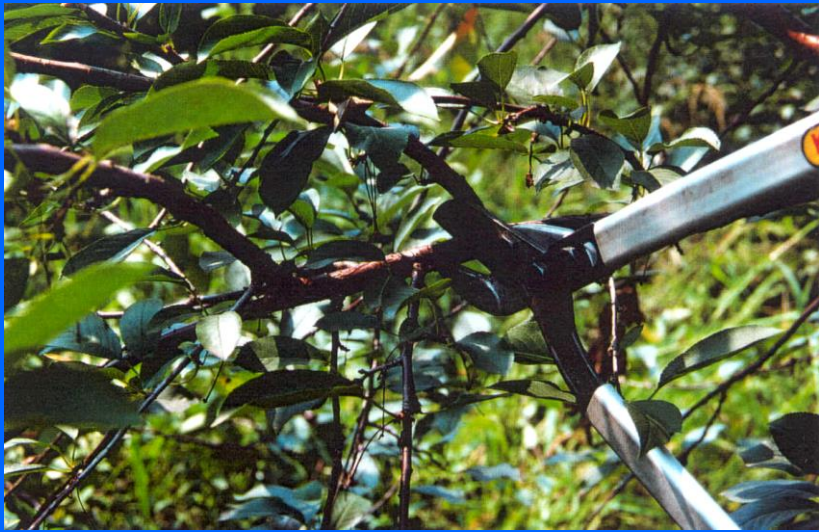
Ifjítás

teljes ifjítás

**Termőrész
(termőbog) ifjítás**

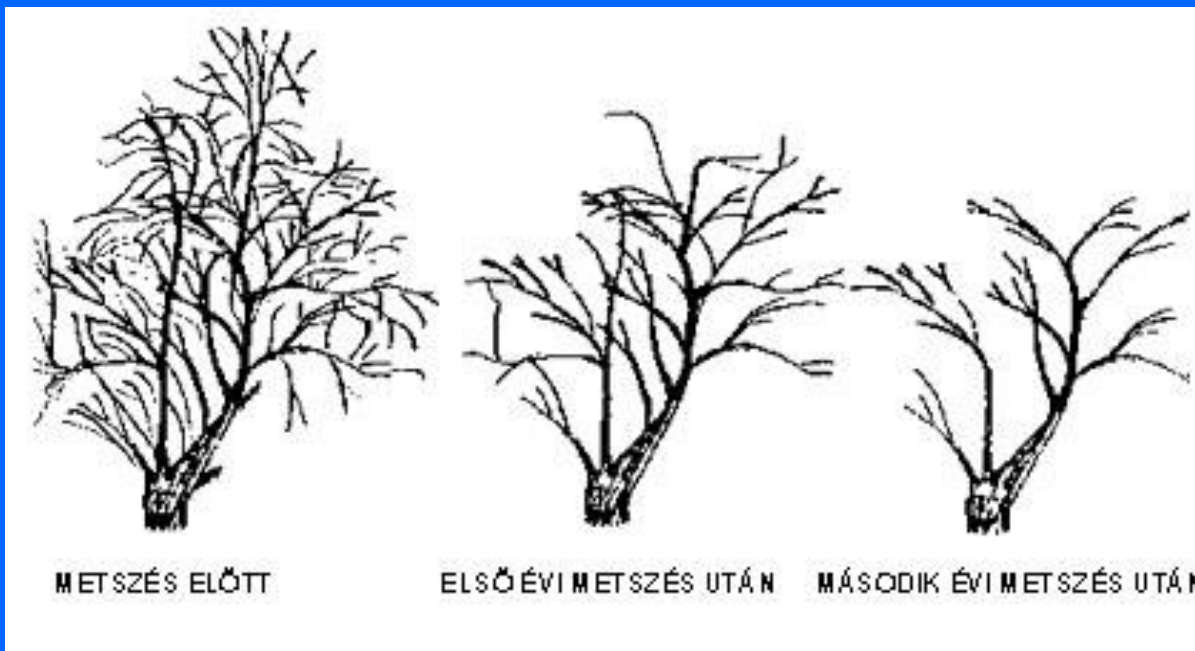
**Termőgally ifjítás (termőíves
metszés) meggynél**

**Teljes ifjítás
(nem ajánlott! Igen erős
vízhajtás képződés!)**

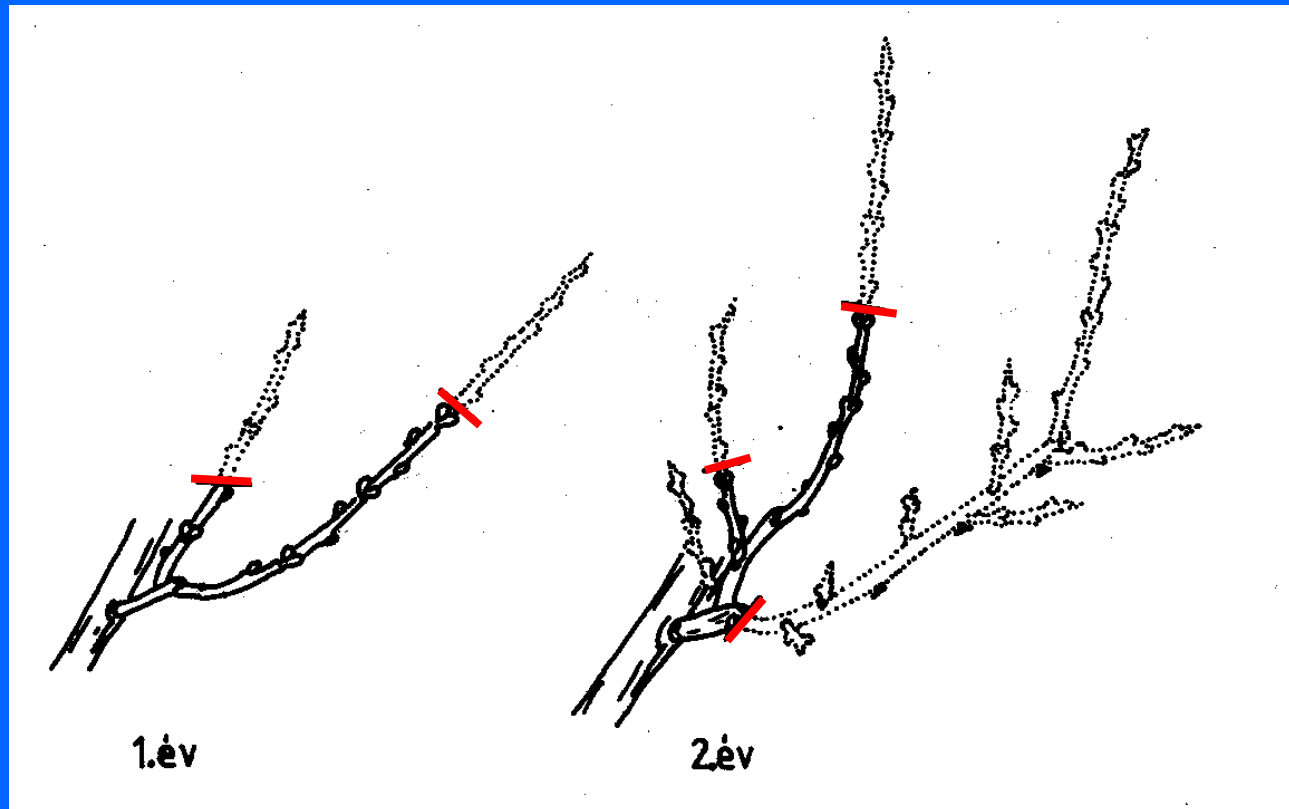
Ifjításoknál a részleges megifjítás az ajánlott! (2-4 év)!

Az őszibarack metszési módszerei

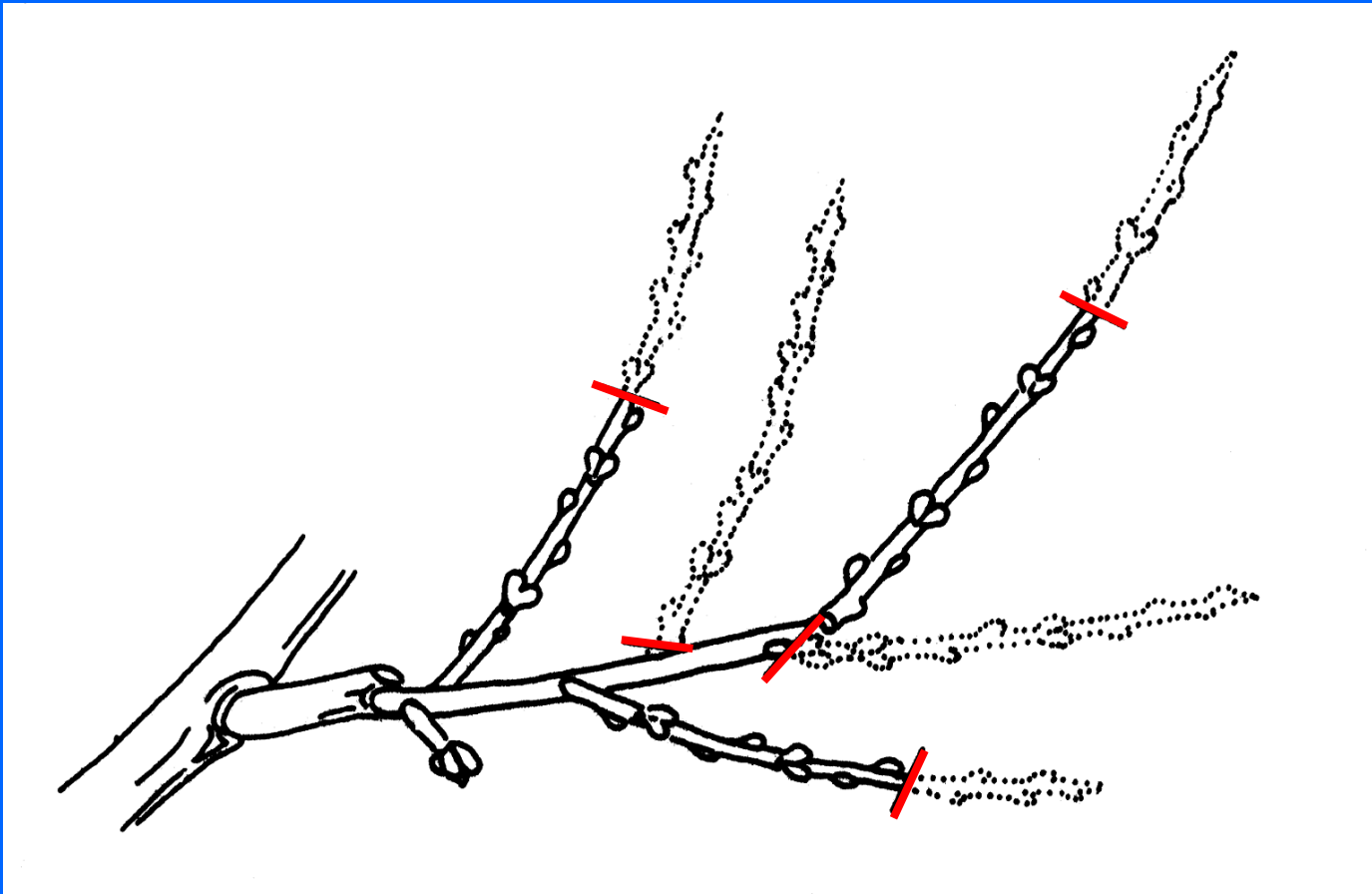
Váltócsapos metszés:

két teljes értékű vessző közül a felsőt 3-4 rügyre (ugar), az alsót 4-6 hármás rügycsoportra (termő) metszik vissza .

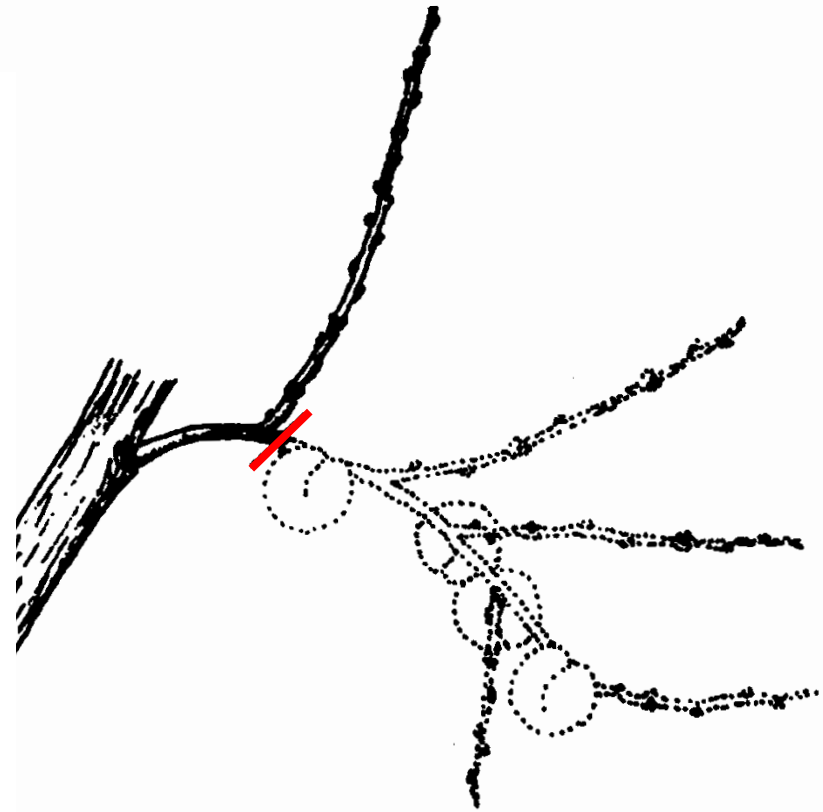
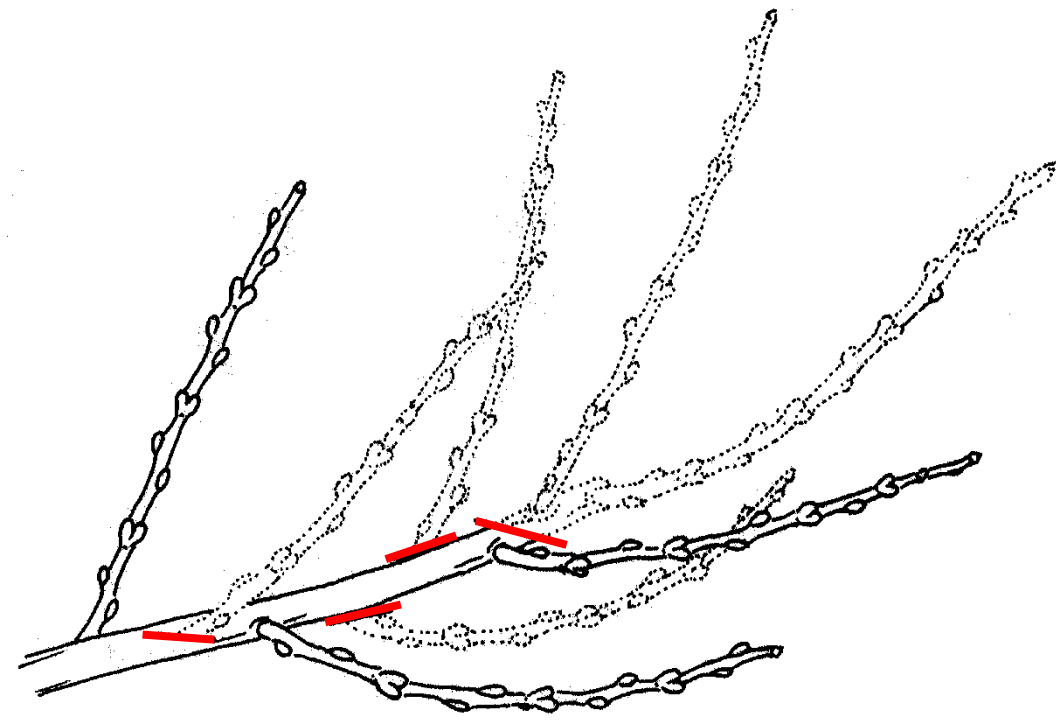
Egyvesszős metszés:

a fán csak a teljes értékű termővesszőket hagyják meg,
4-8 hármás rügycsoportra visszametszve.

Szálvesszős metszés:

csak a teljes értékű szálvesszőket hagyják meg visszametszés nélkül. A fa egészségi állapotától, korától, a fajtától függően 40-120 vesszőt (általában 60-80) hagynak meg.

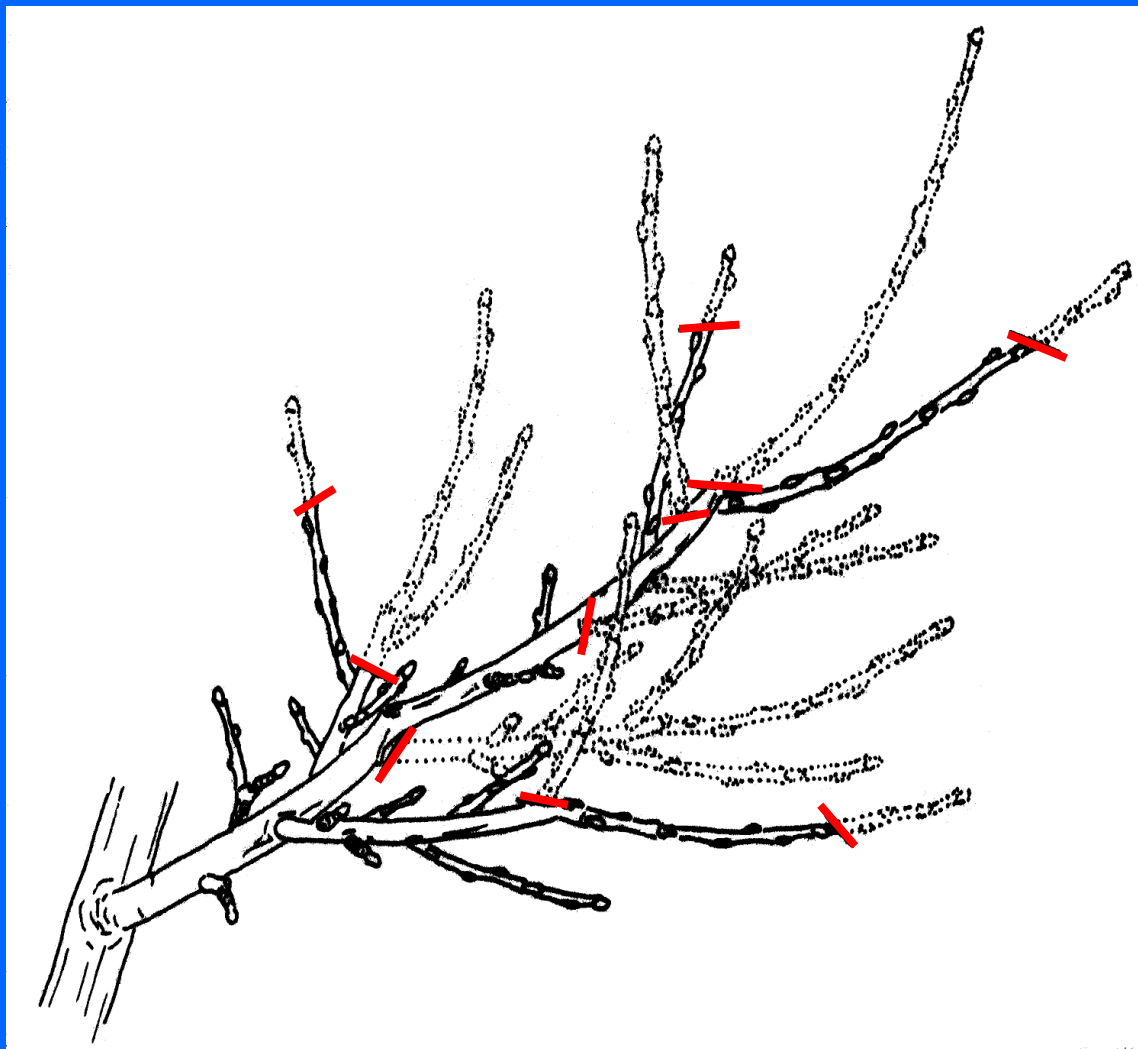

Hajlító hatású metszések

Szabolcsi metszés (almametszési módszer):

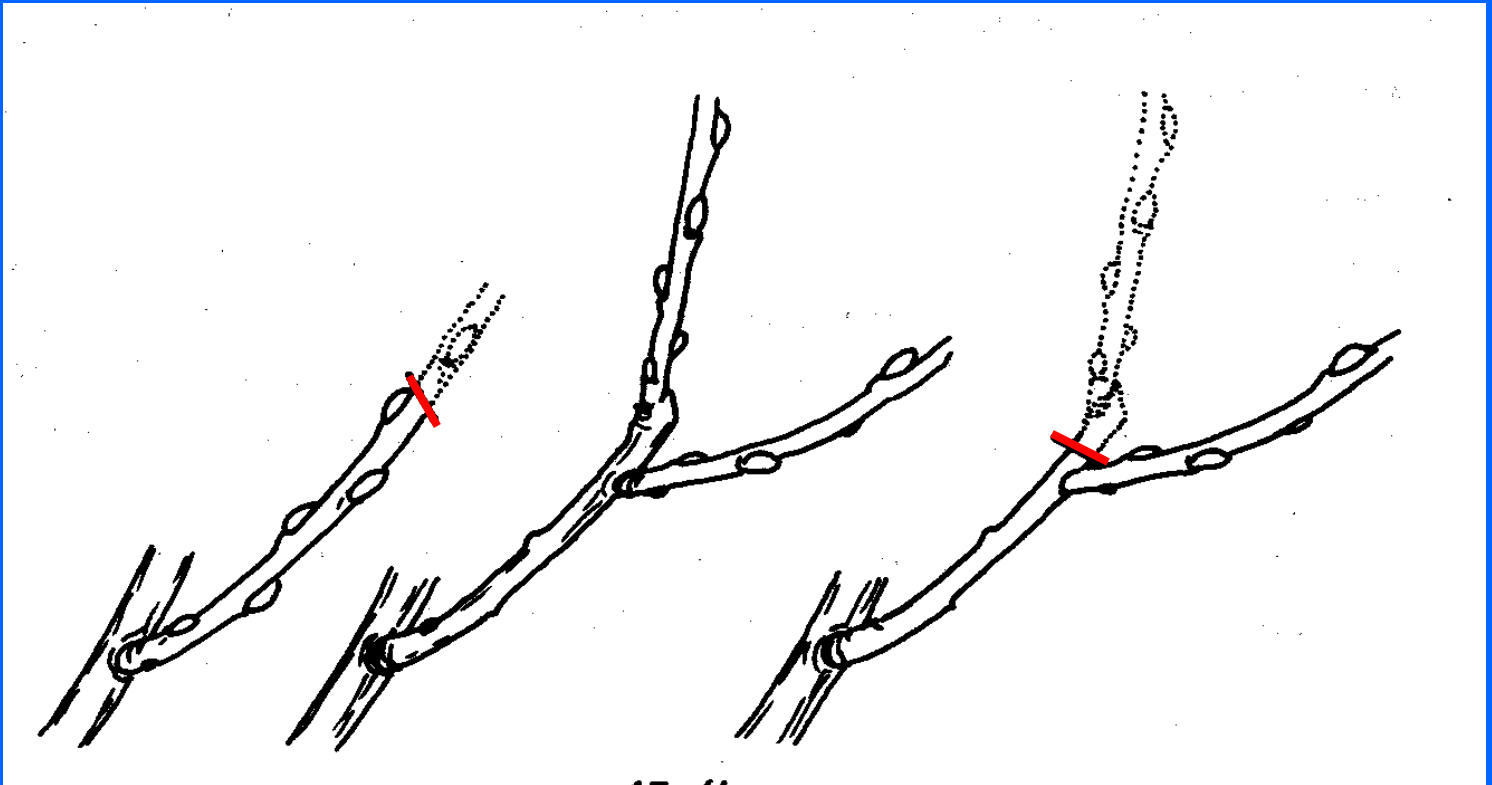
Lényege:

az elágazott gallyakat mindig alsó, kifelé néző vesszőre metszik vissza ("lekötözés metszőollóval"), és a vesszők mindegyikét hosszúra metszik.

Felső rügyes metszés: (szilvánál nem működik)

Felső rügyes metszéskor a végálló rügy felfelé áll, erősen hajt ki, a alatta lévő rügyből pedig gyengébb, laposabban növvő hajtás keletkezik. A felfelé törő hajtást félfás vagy fás metszéskor eltávolítjuk.

A felsőrügyes metszés technikája

Felfelé törő hajtás
a felső rügyből

Vízszinteshez közeli
szögállású hajtás -
vázkarnevelés

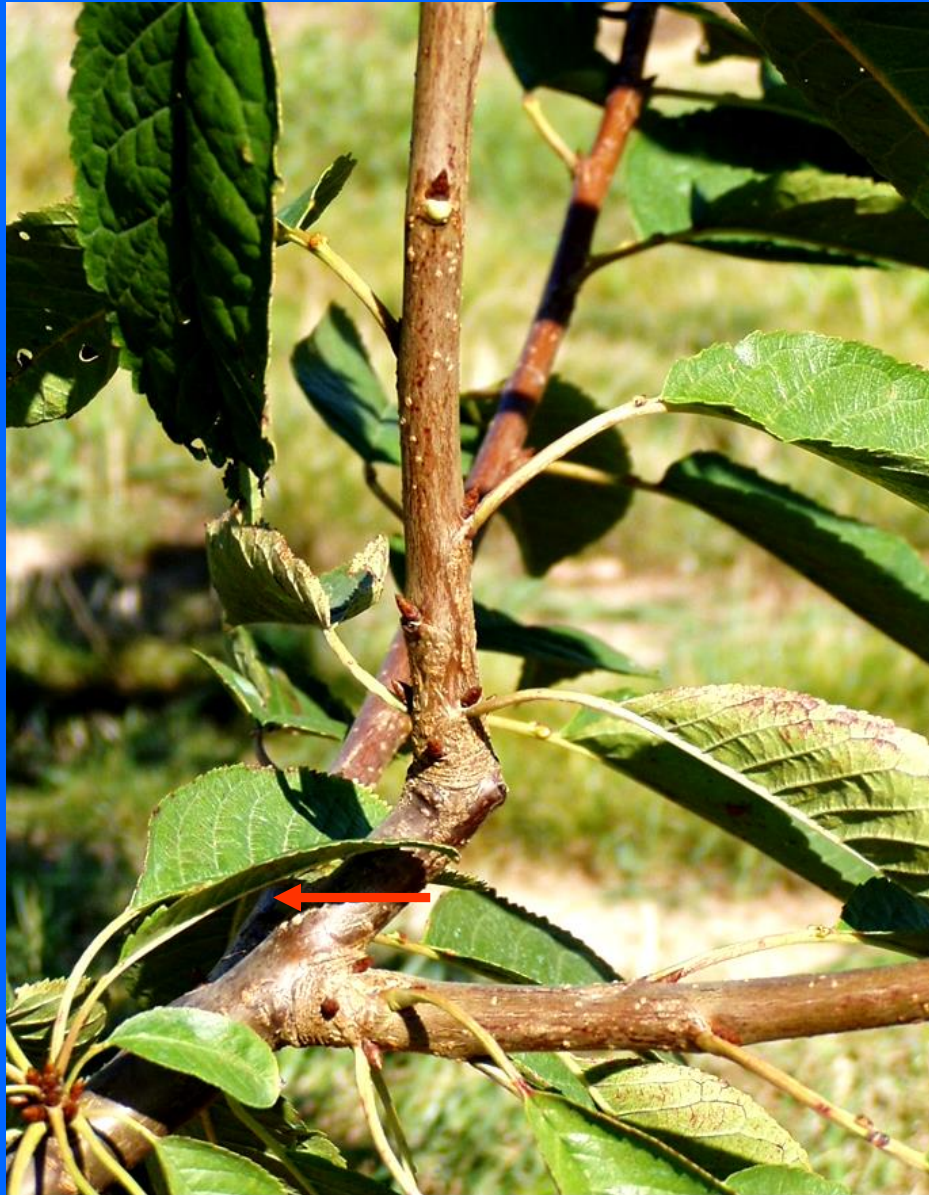

Visszametszés az alsó
kedvező szögállású
hajtásra (vesszőre)

A felfelé törő hajtás eltávolítása

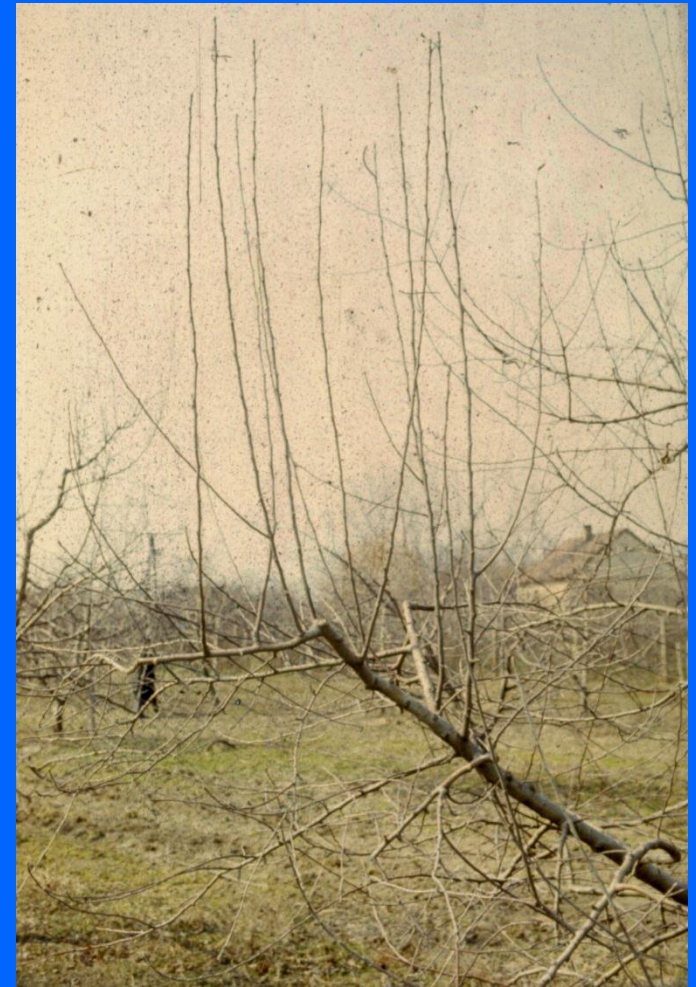

A felfelé törő hajtás eltávolítása

Hajlító hatású metszések

Felsőrügyes metszés
eredménye ↓

↑
Kikönyököltetés
hatása

Általános irányelvek a fenntartó metszésnél:

- beteg, fertőzött, sérült részek eltávolítása
(az egészséges részig)

Moniliás fertőzés

**alma
liszt-
harmat**

hasadtlemező tapló

lila réteggomba

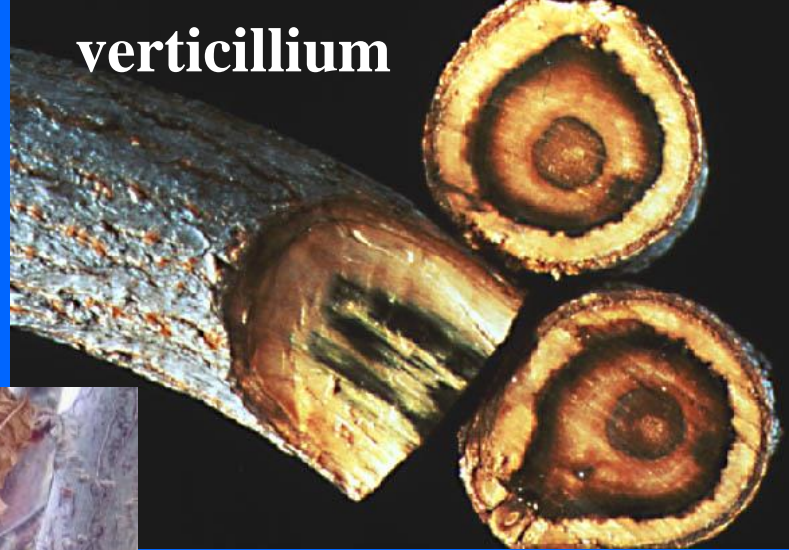
körterozsda

erwinia
(tűzelhalás)

verticillium

cytospora

pseudomonas

nectria

kaliforniai pajzstetű

vértetű

kagylós pajzstetű

eper pajzstetű

teknős pajzstetű

kéregmoly

nagy farontó

kis farontó

üvegszárnyú
ribiszkelepke

didymella

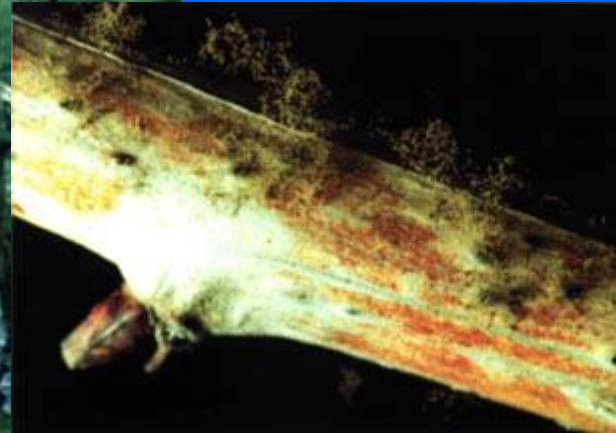
sclerotinia

botrytis

málna karcsú díszbogár

Általános irányelvek a fenntartó metszésnél:

- beteg, fertőzött, sérült részek eltávolítása
(az egészséges részig)**
- korona belsejébe nyúló, sűrűsítő ágak, gallyak,
vízhajtások kivágása (lehetőleg palástra metszve, mert
így nem újul meg), hogy fény jusson a korona belsejébe**
- vízszinteshez közeli állású termőrészek meghagyása**
- termőrészek minél közelebb legyenek a sudárhoz, vagy a
vázágakhoz**
- elöregedett termőrészek (többszörös termőbog, ostoros
termőgally) rendszeres megifjítása**

Specialitások:

Málna: (idővel sövényé alakul)

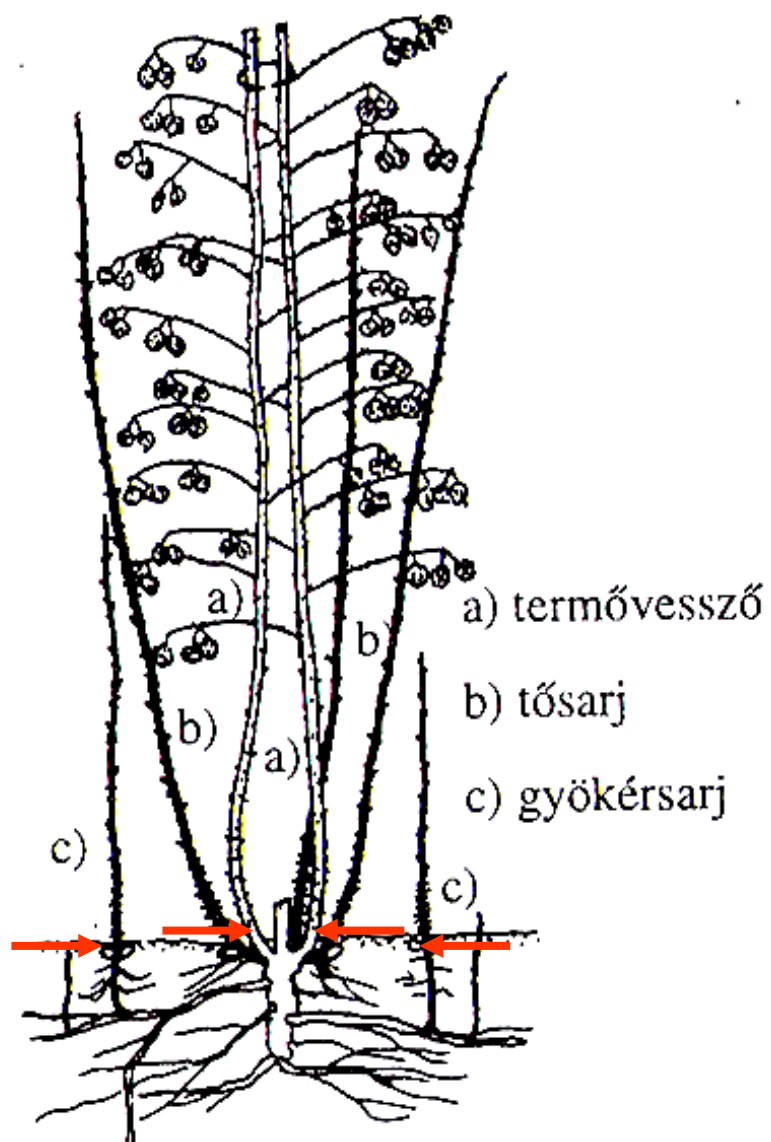
- sorból kinövő (gyökér)sarjakat kivágni,
- tősarjakból 10 db erőset meghagyni méterenként,
- letermett vesszőket tövig levágni és elégetni
- folyton termő málnát (pl. Autumn Bliss) teljesen visszavágni, a sarjak fognak teremni.

Szeder:

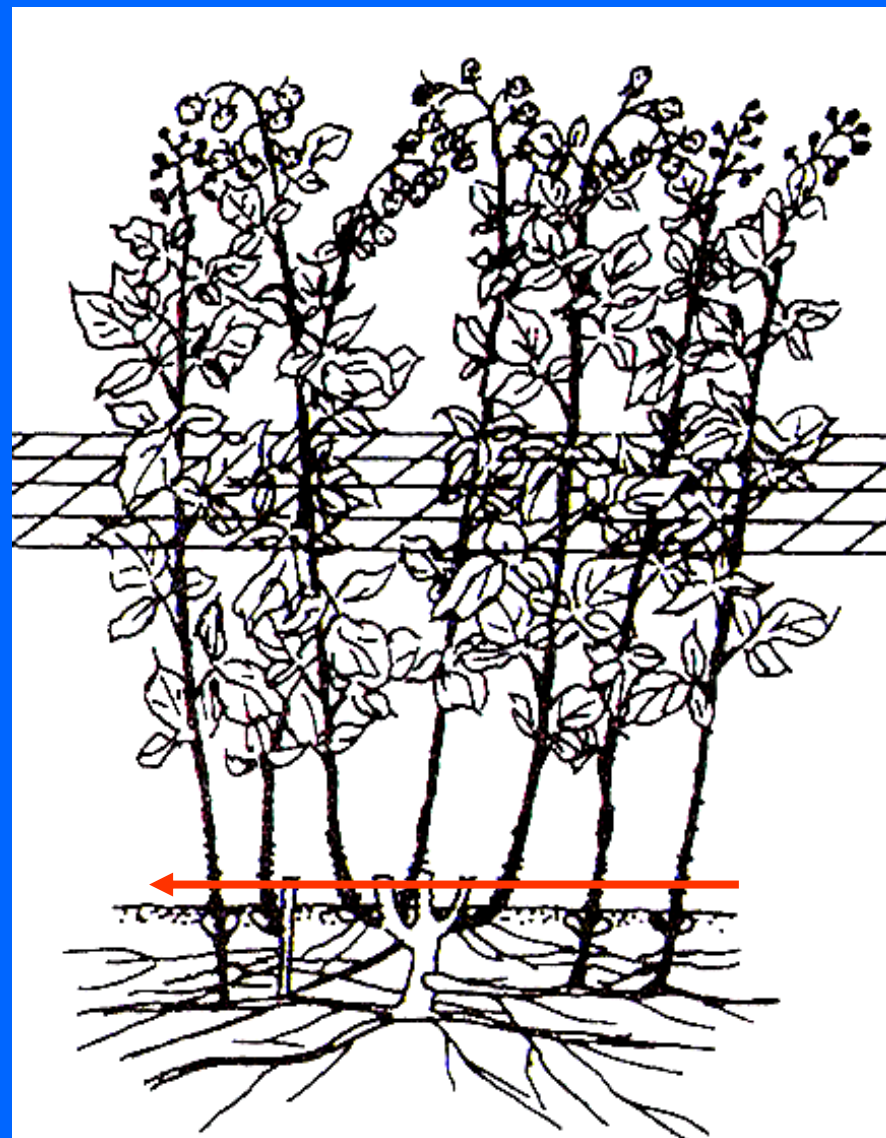
- metszése mint a málnánál
- hosszú vesszők, támrendszer szükséges

Ribiszke:

- minden évben meghagyunk 4-5 hajtást, a többit tőből kivágjuk,
- a négy évnél idősebb vesszőket tőből eltávolítjuk, így 16-20 vessző lesz a bokorban

**A nyári málna
 hajtásrendszere**

Az őszi málna hajtásrendszere

Alma, körte: - az általános irányelvek szerint

Birs, naspolya: - csak koronaritkítás 3-4 évenként

Cseresznye, meggy, szilva, kajszli:

- termőkorban legjobb a szüret utáni - nyári - metszés, tavasszal csak korrekció (több virágrügy fejlődik),
- cseresznye, meggy termőrész ifjításnál csonkra metszünk (sudárnál, vázágaknál),
- szilvánál csak könyököltetni (a felsőrügyes metszés nem működik),
- kajszinál pirosbimbós állapotban, hagyományosan korona ritkítás, újabban szálvesszős metszés

Őszibarack: - szálvesszős, pirosbimbós állapotban

Dió: - ágak ifjítása, metszése csak ősszel (nem könnyezik)

Köszönöm a figyelmet, és kellemes tavaszi munkákat kívánok!